

Lesson 50

Nabi Da'ud duk AlMasihin

Jabur 1,2

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'nnen, we' kemon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimmatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan "*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*".

Si me' ampat lesson dehelluhin tabatsate me' istori sabab **Nabi Da'ud**. Bakas takalete we' Nabi Da'ud pastul magipat bili-bili, a'a ta'u isab iye magalpa, ta'u maghinang kalangan, ngaya Lapal Tuhanin, a'a bantu si pagbono'an, duk sultan bangsa Isra'el iye duk nabi Tuhanin. Si lesson dehelli amban inin kitete we' a'a **dusehan** isab Nabi Da'ud; niya' hinangne duk bunsi manamal Tuhanin si hinangannen. Saguwa' takitete isab we' inampun dusenen we' Tuhanin, pegge' teyikutanne te'ed dusenen duk magsusun iye. Bu kahagad iye si me' pananggup Tuhanin sabab Manimbul mapitu si dunya si pesōnganin duk we' iye mananggungan pangalegga duse me' a'ahin dem entero dunya.

Ellew inin mabaya' kite bi mikil-mikil sabab dembuwa' jūd takasuwa'te si tengnga' Kitab. Kata'uhanbi ke ēn jūd inin? Awe, Kitab **Jabur** iyan. Diyalem jūd Kitab Jabur niya' da hatus duk limempū' kalangan atawa kapitulu. Dina'ak we' Tuhanin piyangan me' nabihin nulat me' kalangan inin, duma'in isab magsumbaya' saguwa' diyalem hatusan tahun. Me' manulatin Nabi Musa, Nabi Sulayman, si Asap duk me' anak si Kora lellahin. Saguwa' Nabi Da'ud iye manulat me' kalangan ma'ekkahin, pesōng amban me' nabi sinduwehin. Ellew inin mabaya' kite bi matsa me' duwe kalangan (atawa kapitulu) tagna'in dem jūd Kitab Jabur.

Kalangan tagna'in magpakte duwe bayu'an a'a tu'u si dunya: me' a'a nuhut lān **mabentelin**, duk me' a'a nuhut lān **mangga'i mabentelin**. Si kalangan ka'issa' sinulat kuwe' inin:

(Jabur 1)¹ *Hāp pe a'a mangga'i manuhut tolo' me' a'a madupangin atawa nuhut-nuhut si me' hinangan me' a'a madusehanin atawa*

palamud si me' isunan me' a'a mangahinang Tuhan dageyin. ² *Saguwa' iye kasinnahannen nuhut tolo' Tuhanin duk matsa sara' Tuhanin ellew-sangem duk mikil-mikil sababne.* ³ *A'a sa inin dalil po'on kayu tinanem si bihing bohe', buwa' bang ta'abut musimnen duk ga'i lanes dawennen. Damikkiyan isab a'a inin, ine-ine hinangne magjatu te'ed.* ⁴ *Saguwa' a'a dusehanin pabidda' amban a'a mahāpin. Kuwe' siye dalil apa paley tapale we' baliyu.* ⁵ *Hangkan me' a'a mala'atin hinukum si ellew paghukumin, me' a'a dusehanin ga'i sinakup si pagtipunan me' mabentelin.* ⁶ *Pegge' kata'uhan Tuhanin du hinangan me' manuhut iyehin duk ipatne du, saguwa' hinangan tinuhut we' me' madusehanin mo'o siye si kamulahan!*

Kitete tu'u lān me' a'a iledjiki'an we' Tuhanin duk lān me' a'a mapasape' amban Tuhanin. Kēmon a'a mabaya' iledjiki'an. Ga' niya' mabaya' lepas. Iye kabaya'an Tuhanin we' kēmon a'a iledjiki'an. Saguwa' subey a'ahin nuhut lān ledjiki' bakas minemes we' Tuhanin. Ine lān ledjiki'in? Tina'at inin dem kalangan ka'issa' dem jūd Kitab Jabur duwe tegtang. **Ka'issa':** Da'a kew nuhut lān me' a'a mamibas Lapal Tuhanin. **Kaduwe:** Mikil-mikil kew sabab Lapal Tuhanin supaya tasabutnu, kahagadnu duk teyima'nu lān katimbulan minemes we' Tuhanin.

Bang kahagadnu duk tuhutnu lān minemes we' Tuhanin supaya a'ahin bentel si matahanne, pa'in Kitabin we' "kuwe' kew po'on kayu tinanem si bihing bohe'"; po'on umulnun ga' niya' seddili amban di Tuhanin, magbuwa' umulnun "bang ta'abut musimnen", buwa'nun lasa, kēg duk kasanyangan. Saguwa' bang ga'i kew nuhut lān minemes we' Tuhanin supaya a'ahin bentel si matahanne, lepas kew "kuwe' dalil apa paley tapale we' belyu".

Na, kuwe'itu batsate ne kalangan kaduwenen amban dem jūd Kitab Jabur. Si kapitulu inin inurungan Nabi Da'ud pikilan we' Tuhanin panulatne sabab **Manimbul** sōng mapitu si dunyahin. Pakale kite bi pahāp-hāp si me' pina'in si kite bi we' Tuhanin palabey amban nabinen, Nabi Da'ud. Pa'in Kitabin:

(Jabur 2) ¹ *We'ey me' kabangsa-bangsahanin kuntarahande Tuhanin?* *We'ey me' a'ahin magsakap nguntara bu ga' niya' ka'ujudanne?* ² *Me' sultan kabangsa-bangsahanin mabaya' siye magbaya'an dide, me' tege kapatutin magtipun magisun nguntarahan Tuhanin duk dembuwa' tapene'ne magsultanin (hātinē AlMasi).* ³ *Pa'inde, "Tahala' ne kite bi amban pagbaya'ande si kitehin bi, paluwas ne kite bi amban antanande."* ⁴ *Saguwa' Tuhanin, iye maningkolo' si surga'in, magsaye hadja; kinisas hadja siye we' Tuhanin.* ⁵ *Ubus amāharne siye pegge' astel te'ed iye duk kadahitam siye sabab mulka'ne mahadjehin.* ⁶ *Pa'in*

Tuhanin hep, “Patingkolo’ku du sultan tapane’kun la’i si Siyon, iye punu pinaseddili we’ ku para si aku.”⁷ Ubus missā sultan tapene’ we’ Tuhanin, pa’inne, “Mahalayakku ne bissā Tuhan si akuhin, pa’in Tuhanin, ‘Anakte kew, kuwe’itu aku ne samanun.⁸ Māku kew hadja ubus bu hinangte kew sultan kēmon kabangsa-bangsahanin, tepe si ka’u ne ka’ampat pidjū dunyahin.⁹ Tada’ag du siye iyan we’ nu. Posak siye we’ nu kuwe’ dalil palyuk pessa’.” (Taman inin bissā Tuhanin si sultan tapene’nen.)¹⁰ Hangkan ka’am me’ magbaya’in, pakitehanun bi we’ tasabutbi ne me’ bissā inin; ka’am me’ nakura’in pakale ka’am si me’ pina’in miya’an.¹¹ Tuhutun bi panganda’akan TUHANIN duk subey ka’am tinalew si iye.¹² Magpadiyawa’ ka’am si iye supaya iye ga’i astel si ka’am duk ka’am ga’i bessuwang papateyne, pegge’ mura tekka astelen. Saguwa’ me’ a’a mapatapit si iyehin pegge’ iye pa’elliganden, kahāpan te’ed siye.

Tasabutbi ke me’ pina’in TUHANIN si kaduwe kapitulu Kitab Jabur inin? Importante manamal! Diyalem kalangan inin pinakita’u we’ Tuhanin tellu ēn Manimbulin hāp manamal, bu Manimbulin sōng pitu si dunya nimbul me’ manusiya’in. Bakas takalebi ke me’ ēnne tellu inin? **AlMasi, Sultan** duk **Anak**. Mikil ne dahu’ kite bi sabab me’ tellu ēn pangurung we’ Tuhanin si Manimbul dunyahin.

1.) Ka’issa’, takitete we’ Manimbulin inēnan we’ Tuhanin “**AlMasi**”. Bissā AlMasi inin, hātinен *Dembuwa’ tapene’ we’ Tuhanin*. Sabab ēn AlMasi inin magaka Tuhanin si me’ manusiya’in we’ kēmon a’a subey kahagadde duk teyima’de Manimbul sōng mapitu si dunyahin, pegge’ iye Dembuwa’ tapene’ we’ Tuhanin dihananne we’ iye Manimbul duk Hukum dunyahin. Saguwa’ si me’ tellu ayat tagna’in si kalangan inin pa’al Tuhanin we’ ma’ekkahin me’ manusiya’in teyikutande du AlMasi pinapitu Tuhan si dunyahin. Batsate balik me’ tellu ayat iyan.

“We’ey me’ kabangsa-bangsahanin kuntarahande Tuhanin? We’ey me’ a’ahin magsakap nguntara bu ga’ niya’ ka’ujudanne? Me’ sultan kabangsa-bangsahanin mabaya’ siye magbaya’an dide, me’ tege kapatutin magtipun magisun nguntarahan Tuhanin duk dembuwa’ tapene’ne magsultanin (hātinen AlMasi). Pa’inde, ‘Tahala’ ne kite bi amban pagbaya’ande si kitehin bi, paluwas ne kite bi amban antanande.’” (Jabur 2:1-3)

Ine jānnen hangkan ga’i ngatu me’ a’a dunyahin neyima’ AlMasi, iye pinapitu we’ Tuhanin? Teyikutande AlMasihin pegge’ a’a sutsi iye, ga’ niya’ dusene, duk inakahian kite dem Kitab, pina’in, “Kēmon maghinang mala’atin bensi te’ed si danta’in duk ga’i iye patapit si danta’in, pegge’ ga’i iye baya’ we’ takite me’ hinanganne mala’atin.” (Yahiya 3:20)

Hangkan pina'al we' Tuhanin si me' ayat inin we' me' a'a Isra'elin duk me' a'a amban kabangsa-bangsahan sinduwe si dunyahin suleyande magsumbaya' maka'atan A'a sutsi tapene' we' Tuhanin, iye Manimbul duk Hukum dunyahin. Saguwa' kata'uhan Tuhanin andang kēmon hinangan a'a mala'at sōng panuleyden. Maggara' Tuhanin ngangguna la'at hininang we' a'a supaya ta'ibusne gara'ne mabentelin ngalekkat madusehanin. Hangkan tabatsate: “*Tuhanin, iye maningkolo' si surga'in, magsaye hadja; kinisas hadja siye we' Tuhanin.*” (Jabur 2:4)

Hangkan ēn ka'issa' pangurung we' Tuhanin si Mangalekkatin si kapitulu inin **AlMasi**. Kaw kew isab kahāpan bang kata'uhannu we' bissā AlMasi inin si bissā Hibrani *Mashiah* duk bang si bissā Girik *Kristo* bu sali' du hātin. Katellu hātin “*Dembuwa' tapene' we' Tuhanin*”.

2.) Ēn kaduwenen “**Sultanin**”. AlMasihin Sultanin du isab. Sabab ēn inin mabaya' Tuhanin we' kēmon a'a kata'uhande we' AlMasihin, ujudnen iye du Hukumin duk Magbaya'in si kēmon dunya bisaan iye tineyikutan we' me' a'a ma'ekkahin. Si Ellew Kiyamat kēmon manusiya'in pasujud si iye, pegge' iye Dembuwa' tapene' we' Tuhanin we' iye Sultan me' sultanin, duk Nakura' me' nakura'in. Hangkan AlMasihin si pesōngan iye **Manimbul ka'uhin atawa Hukumnun** – pegge', mabaya' kew atawa ga'i, **Iye Sultan** tapene' we' Tuhan magbaya'in salama-lama!

3.) Katellunen, si kapitulu inin niya' pe takalete ēn seddili pangurung we' Tuhanin si AlMasihin. Ēn inin subey pikilte kuwe'itu pahāp-hāp. Ennen “**Anak**”. Dehellu amban pahātite ēn inin, kaw subey ta'esebte we' kēmon sinulat we' Nabi Da'ud dem Kalanganin, sinulat we' ne sabab kata'u pangurung Tuhanin. Inin du isab, subey ta'esebte bi we' diyalem me' sulat Kanabihanin, bang petekka niya' sinulatden hunit tasabut, saguwa' duma'in hātin we' ga'i to'o! Inakahan kite we' Tuhanin dem Lapalne, pa'inne: “*Niya' me' sinduwehin hunit hināti hangkan me' mangga'i makahātihin duk me' mamura tabo'o pasape'in pindahande hātin.... hangkan asal ilegga du siye sabab hinangande inin.*” (2 Petros 3:16) La'at du te'ed bang a'ahin ga'i makahāti, pesōng pe bang ga'i makahāti sabab AlMasihin, iye tapene' we' Tuhanin mangalekkat me' manusiya'in amban mekemula siye salama-lamahin! Hāp du tina'at we' eli'anin, pina'in: “**Ga' pe tapikilnu, andang ne kew pinapatey we' ga' tahātinun!**” Subey enna'te pikilan inin dem ateyte sasangte mikil-mikil sabab ēn katellune pangurung we' Tuhan dihananne si AlMasihin.

Na, kuwe'itu balik ne kite bi mikil sabab kalangan kaduwenen. Si ayat pitu' tabatsate we' missā AlMasihin, pa'inne, “*Mahalayakku ne bissā TUHAN si akuhin, pa'in Tuhanin, “Anakte kew, kuwe'itu aku ne samanun.”*” (Jabur 2:7) Takalebi bang ine pina'in TUHAN pu AlMasihin? Pa'inne, “**Anakte kew..... aku ne samanun.**” Kata'uhanbi ke bang we'ey ēnan Tuhanin AlMasihin **Anakne**? Kata'uhanbi ke bang **ine hāti** ēn inin?

Karayaw kēmon ka'am kata'uhanbi bang ine **duma'in hātinен**. Duma'in hātinен we' maganda Tuhanin supaya niya' anakne! Duma'in du! Pikilan sa miya'an pikilan kupul! Tuhanin niyawa duk ga'i iye nganak kuwe' manusiya'.

Manjari, ine jānnen hangkan pa'in Tuhanin si AlMasihin, “**Anakte kew!**”? Makajari kite bi magsukul si Tuhan pegge' magaka TUHANIN dihananne bang ine jānnen. Ga'i sarang taymten ellew inin magaka pina'ekka sabab inin, saguwa' akahante hadja ka'am ellew inin **tellu jānnen amban me'** Sulat Kanabihanin bang we'ey ēnan Tuhanin AlMasihin **Anakne**.

Ka'issa', subey kata'uhanbi we' ēnan Tuhanin AlMasihin **Anakne**, pegge' **AlMasihin pitu amban diyata'**; amban surga'. Kēmon makahagad si me' Sulat Kanabihanin, kata'uhanne we' AlMasihin duma'in pitu amban manusiya' saguwa' amban pala'ihan Tuhanin. Kata'uhanbi du we' **AlMasihin, ga' niya' samane manusiya'**. Bang tapikilte sabab paga'ane manusiya'in, dembuwa' iye me' tubu' Sultan Da'ud, pegge' inanakan AlMasihin we' dembuwa' budjang bu tubu' Sultan Da'ud iye. Saguwa' bang tapikilte sabab Samanen, AlMasihin dendangan hadja amban Niyawa Tuhanin ga' niya' epangne. Iye jānnen hangkan missā Tuhanin si iye, pa'inne, “**Anakte kew, kuwe'itu aku ne samanun!**”

Kaduwenen, inēnan AlMasihin we' Tuhanin **Anakne** pegge' pa'in Kitabin we' **Tuhanin duk AlMasihin sali' du sutsi addatden**. Nakanakin neppu samane hep. Manimbul bakas pananggupin subey hep ga' niya' salla'ne duk sutsi kuwe' Tuhanin ga' niya' salla'ne duk sutsi. Kuwe'itu ga'i kite bi makajari magpa'in pina'ekka sabab inin, saguwa' bang batsate ne amban dem Kitab Injil, kitete du we' AlMasihin duma'in kuwe' manusiya' lege we' duse! Bakas takalete ne we' bisañ malangkew si me' nabihin magduse du. Saguwa' AlMasihin ga'i magduse. Sigi-sigi hinangne kabaya'an Tuhanin. Nesessita du we' AlMasihin ga' niya' dusene pegge' pitu iye si dunya supaya timbulne madusehanin amban duseden! Makajari ke we' a'a ma'ekka utangnen mayedan utang sawe'ne? Ga'i, ga'i makajari! Bang AlMasihin ga' niya' utangne duse. Pina'in dem Kitabin we' “**sutsi iye; ga' niya' dusene atawa salla'ne; pinaseddili iye amban me' manusiya' madusehanin; duk pinalangkew iye la'i si surga!**” (Hibrani 7:26) **Awe', Manimbulin sutsi, kuwe' Tuhan mamapitu Iyehin sutsi!** Iye jānnen hangkan Tuhanin ga'i iya' ngēnan iye **Anakne**.

Katellunen, subey kata'uhanbi we' inēnan AlMasihin we' Tuhanin **Anakne supaya pina'il iye amban kēmon nabi sinduwehin**. Bakas takalete ne we' Nabi Ibrahim inēnan, “**bagay Tuhanin.**” Nabi Musa inēnan “**a'a Tuhanin.**” Sabab Nabi Da'ud pa'in Tuhanin, “[niya' takasuwa'ku] a'a makasulut ateyku.” Saguwa' sabab nabi inggehin pa'in Tuhanin, “**Anakte kew, kuwe'itu aku ne samanun.**”? Makajari hadja

pina'in iyan pu AlMasihin, pegge' AlMasihin hadja dendangan mapitu amban surga'in, inanakan we' budjang, duk ga' iye lege we' duse.

Ka'am mapakale ellew inin, kata'uhanbi ke inēnan Tuhan **AlMasihin, Sultanin duk Anaknen?** Mabaya' Tuhanin we' kēmon a'ahin kata'uhande iye, pakale si iye, kahagad si iye duk neyima' iye. Hangkan tinambus we' Nabi Da'ud kalangan kaduwenen duk bissā inin, pa'inne:

“Hangkan ka'am me' magbaya'in, pakitehanun bi we' tasabutbi ne me' bissā inin; ka'am me' nakura'in pakale ka'am si me' pina'in miya'an. Tuhutun bi panganda'akan TUHANIN duk subey ka'am tinalew si iye. Magpadiyawa' ka'am si iye supaya iye ga'i astel si ka'am duk ka'am ga'i bessuwang papateyne, pegge' mura tekka astelnen. Saguwa' me' a'a mapatapit si iyehin pegge' iye pa'elliganden, kahāpan te'ed siye!” (Jabur 2:10-12)

Na, taman inin ne hadja ellew inin. Bang lesson balik, bang amban kahandak Tuhanin, mikil-mikil kite bi sabab kalangan seddili sinulat we' Nabi Da'ud dem Kitab Jabur....

Karayaw iledjiki'an ka'am we' Tuhanin sasangbi mikil-mikil sabab me' sinulat we' Nabi Da'ud diyalem Kitab Jaburin, pa'inne:

“Pakitehanun bi we' tasabutbi ne me' bissā inin.... pakale ka'am si me' pina'in miya'an. Tuhutun bi panganda'akan TUHANIN duk subey ka'am tinalew si iye. Magpadiyawa' ka'am si iye supaya iye ga'i astel si ka'am duk ka'am ga'i bessuwang papateyne, pegge' mura tekka astelnen. Saguwa' me' a'a mapatapit si iyehin pegge' iye pa'elliganden, kahāpan te'ed siye!” (Jabur 2:10-12)

Wassalam